

Ο ΘΕΙΟΣ ΜΟΥ Ο ΚΩΣΤΗΣ

ΛΑ τὰ μικρά παιδιά, σὰν τὰ ῥωτᾶνε τί θὰ γίνουνε ὅταν μεγαλώσουνε, λένε : δεσπότης ἢ ἀξιωματικός. Ὁ θεῖος μου ὁ Κωστής, σ' αὐτὴ τὴν ἐρώτηση, μικρός, ἔδινε τὴν ἀπάντηση : « Σὰ τάνω ἓνα μελάλο τίτι, τόσο μελάλο ». Καὶ ἅπλωνε τὰ χέρια του νὰ δείξῃ πόσο μεγάλο θὰ ἦτανε αὐτὸ τὸ σπίτι, τόσο μεγάλο, σὰν ὅλη τὴν ἐπαρχία κι' ἀκόμα μεγαλύτερο. Περιφρονοῦσε τ' ἄλλα παιγνίδια : σπαθάκια, σιδηροδρόμους, ἀλογάκια, βαποράκια καὶ ἀγαποῦσε νὰ κάνῃ μὲ χρωματιστοὺς κύβους μικρά σπιτάκια. Στούς δρόμους ἢ στὴν πλατεῖα τῆς ἐκκλησίας μὲ τὰ πολλά πεῦκα δὲν τὸν εἶδε ποτὲ κανεὶς νὰ παίξῃ οὔτε κυνηγητό, οὔτε ἀμπάριζα, οὔτε τοὺς κλέφτες. Ἔστελνε τοὺς φίλους νὰν τοῦ κουβαλᾶνε πέτρες κι' αὐτὸς ἔχτιζε σπιτάκι σὲ μιὰ γωνιά καὶ ὕστερα τὸ γκρεμίζαν οἱ περαστικοί. Ὅταν ἦτανε στὸ ἐλληνικὸ καὶ στὸ γυμνάσιο ὕστερα, τοῦ ἄρρεσε νὰ κάνῃ περίπατο στὴν πόλη, νὰ βλέπῃ τὰ σπίτια, τῆς αὐλῆς, τῆς ἀποθήκης, τοὺς κήπους, τοὺς σταύλους καὶ νὰ βρίσκῃ τὸ ἐλάττωμά τους. Ἦξερε μὲ ὅλες τῆς λεπτομέρειες πῶς εἶνε διαιρεμένα, πόσο κόστισε τὸ καθένα, ποιὸς ἐργολάβος ἔκανε τὸ σχέδιο, καὶ τὸ βράδυ στὸ τραπέζι μιλοῦσε ὁλοένα γι' αὐτά.

Ὁ πατέρας του, παλαιὸς ἀμπελουργός, συμβουλευτήκε τὸν κύριο εἰρνοδίκη, τὸν πάρεδρο, ἄλλα σπουδαῖα πρόσωπα καὶ ἀποφάσισε νὰ στείλῃ τὸν Κωστὴ στὴν Ἀθήνα, νὰ γίνῃ ἀρχιμάστορος μὲ δίπλωμα. Ἐτοιμάστηκε, διάβασε, πῆγε στὸ πολυτεχνεῖο, τὸν ξέτασαν καλὰ καὶ τὸν ἀπόρριψαν. Σὰν ἐγύρισε ντροπισασμένος στὴν ἐπαρχία, ὁ πατέρας του, ὁ κύριος εἰρνοδίκης καὶ ἄλλες ἀρχεὲς συμφώνησαν ὅτι τοῦ εἶχανε κάμῃ μεγάλη ἀδικία. Ὡς τόσο τὰ χρόνια περνοῦσαν καὶ ὁ θεῖος μου ὁ Κωστής ἔπρεπε νὰ κάνῃ μιὰ δουλειὰ νὰ ζήσει, γιατί ὁ πατέρας του ἦτανε γέρος ἄνθρωπος καὶ ἡ περιουσία μικρὴ καὶ χρεωμένη. Δὲν ἤθελε νὰ γίνῃ ὅμως οὔτε γιάτρος, οὔτε δικηγόρος, οὔτε δημολογιστής, οὔτε νὰ δουλέψῃ τὰ πατρικά του ἀμπέλια. Ἔκανε μοναχὰ ταχυικὴ παρέα μὲ τοὺς ἐργολάβους τῶν σπιτιῶν,

κουθέντιαζε στὸν καφενέ, θύμωνε καὶ λογόφερνε. Κάποτε, μετὰ πολλές γκρίνιες στὸ σπίτι, ἐπῆρε τὴν εὐκὴ τῆς μητέρας του, κάμ-
ποσα λεπτά, καὶ ξενητεύτηκε στὴν Αἴγυπτο. Δὲν ἔγραφε σὲ κανέ-
ναν, οὔτε στοὺς γονιούς του. Στὸν καφενέ ὁμως, κάθε τρεῖς καὶ
λίγο, εἶχανε παράξενα μαντάτα γι' αὐτόν, χωρὶς νὰ ξέρῃ κανεὶς
ποιὸς τὰ πρωτόφερε. Πότε πῶς εἶχε, λέει, γκαμῆλα δική του πολὺ
ψηλὴ καὶ μάλιστα μὲ δύο καμποῦρες· πῶς τὴν καθάλλικευσε καὶ
γύριζε στὰ χωριά τῶν ἀραπάδων γιὰ ἐμπόριο. Πότε πῶς δὲν εἶχε
ὀλωσδιόλου τίποτα καὶ πῶς ψωμοζητοῦσε. Πότε πῶς ἐσκότωσε
κάποιονε γιὰ νὰν τοῦ πάρῃ τὰ λεπτά καὶ τὸν εἶχανε οἱ Ἕλληνοὶ
στὴ φυλακὴ. Πότε πῶς ἐπαίξε στὰ χαρτιά, πῶς κέρδισε δὲν ξέρω
πόσες χιλιάδες λίρες καὶ θὰ γυρίσῃ ν' ἀγοράσῃ ὅλη τὴν ἐπαρχία·
καὶ πότε πῶς πέθανε.

Κάποιο δειλινὸ ἢ καμπάνα τῆς ἐκκλησιᾶς στὸ ὕψωμα σήμανε
νεκρώσιμα καὶ μάθανε στὸν καφενέ πῶς πέθανε ὁ πατέρας τοῦ θεῖου
μου τοῦ Κωστή. Ἡ γυναῖκα του τὸν ἀκολούθησε ἀπάνω στὸ μῆνα.
Πολλοὶ γειτόνοι μάλιστα βρῆκανε πῶς δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ διαφο-
ρετικά, γιατί σ' ὅλη τῆς τῆ ζωῇ συνειθίξε ἢ μακαρίτισσα νὰ κάνῃ
πάντα ὅ,τι ἔκανε καὶ ὁ ἄντρας τῆς. Ὁ θεὸς μου ὁ Κωστής, λίγο
ἕστερα, ἔφτασε γιὰ τὴν κληρονομιά. Ἐπῆγε στὸ νεκροταφεῖο, εἶδε
τοὺς δύο σταυρούς, ἔκλαψε πολὺ ὅπως λένε, πούλησε τὸ πατρικὸ
σπίτι, τ' ἀμπέλια, τὸ χωράφι, πλήρωσε τὰ χρέη καὶ τὰ ρέστα ἦτανε
ὁ ναῦλος του. Λίγες ἡμέρες πρὶν νὰ φύγῃ, φάνηκε στὸν καφενέ μὲ
τοὺς παλῆγους του φίλους. Μαῦρος, ἀδύνατος καὶ εἶχε ἀφήσῃ γενά-
κια. Τὰ ρούχα του ἦτανε τριμμένα καὶ τὰ παπούτσια του παλῆα.
Ἐδῶλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἀπάνω στὸ τραπέζι ἓνα σωρὸ χαρτιά
λερωμένα καὶ φυλλάδια, ὅλα μὲ σχέδια γιὰ μεγάλα σπίτια, γιὰ πα-
λάτια. Ἐξήγησε σ' ὅλους ὅσοι μαζεύτηκαν τριγύρω τὰ κατέκαστα,
πόσα μέτρα ὕψος, πόσα πλάτος, πόσα μάκρος, πόσες κολῶνες, πόσα
μπαλκόνια σκαλιστά, πόσα παράθυρα, πόσες πόρτες καὶ τὰ λοιπά.
Μερικὰ φυλλάδια ἦτανε γραμμένα μάλιστα σὲ γλῶσσες διάφορες,
ποῦ δὲν τῆς καταλάβαιναν οἱ ἄλλοι, οὔτε ὁ ἴδιος. Καμμιά φορὰ ἔφυγε
τέλος πάντων καὶ ὅπως πρὶν δὲν ἔγραφε σὲ κανέναν. Ἐμαθαν ὁμως
πῶς ἐπῆγε στὴν Αὐστραλία. Ἄλλο τίποτα δὲν ἀκούστηκε ἀπὸ τότε
καὶ σιγὰ-σιγὰ τὸν ἐξέχασαν ὀλωσδιόλου.

* *

Ἐνα βράδυ, μετὰ πολλὰ χρόνια, εἶπανε στὸν καφενέ, πῶς ἓνας
γέρος παράξενος ἔφτασε τὸ μεσημέρι μὲ τὸ σιδηρόδρομο. Ἐδῶσε,
λέει, πέντε δραχμὲς στὸ λοῦστρο γιὰ τὰ πράματά του, εἰκοσιπέντε
στὸν ἀμαξᾶ, καὶ νοίκιασε ὅλο τὸ ἀπάνω πάτωμα τοῦ ξενοδοχείου.

Τὸ πρῶτ' λοιπὸν στὸ φαρμακεῖο, καὶ στὸ ζαχαροπλαστεῖο ἀπέ-
ναντι, πολλοὶ μαζεύτηκαν ἀπὸ περιέργεια. Σὲ λίγο εἶδανε, ἀλή-
θεια, ἓνα γέρο ψηλόν, μαῦρα ντυμένον, ξουρισμένον καὶ ζαρωμένον,
ἴδια γρηά, ποῦ βγῆκε ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ ξενοδοχείου καὶ μπῆκε
στὴν καρότσα ποῦ τὸν περίμενε. Στὸ χέρι, ποῦ ἔτρεμε, βαστοῦσε

ποῦρο. Τὸ μεσημέρι μάθανε ἀπὸ τὸν ἀμαξᾶ πῶς τὸν ἐπῆγε στὸ Ἀνεμοδοῦρι, μέρος ψηλὸ, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν, ποῦ τὸ δέρνουνε οἱ ἀνέμοι. Ὁ γέρος, λέει, κατέβηκε ἀπὸ τὴν καρότσα, ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ δάσος μὲ τῆς ἐλθῆς ποῦ ἄρχιζε ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος καὶ τελείωνε στὰ πόδια μεγάλου βουνοῦ. Ὑστερα στάθηκε σιωπηλὸς κυττάζοντας κατὰ τὸ πέλαγος ποῦ λαμποκοποῦσε στὸν ἥλιο καὶ ἄχνιζε πέρα μακριά. Κάποτε ῥώτησε :

— Ζῆ ὁ Σταῦρος ὁ Κουγεθίνας ;

— Ὅχι, ἀφεντικό, πέθανε, πάνε τώρα τρία χρόνια.

— Ἀμὴ ὁ Παναγιώτης ὁ Μαυροκέφαλος ;

— Κι' αὐτός, ἀφεντικό, τὸν περασμένο χειμῶνα.

Ὁ γέρος ἐδάκρυσε..

— Καλὰ... καὶ ὁ Βασίλης ὁ Γονατᾶς ;

— Ποιὸς ἀπὸ τοὺς δυὸ ἀφεντικό ; Ὁ ἐργολάβος ; Ζῆ, ἓνα κουθάρνι, γέρος, κούσαλο.

Τότε ὁ ξένος εἶπε στὸν ἀμαξᾶ νὰ πάη τὸ βράδυ, νὰ πάρη ἀπὸ τὸ σπίτι του τὸ Γονατᾶ καὶ νὰν τὸν πάη στὸ ξενοδοχεῖο, ποῦ τότε θέλει κάποιος παληὸς φίλος.

— Τίνος εἶνε, ῥώτησε ὕστερα, τοῦτο τὸ χτήμα ;

— Τοῦ Περικλῆ τοῦ Ἀδράζου, ἀφεντικό.

— Λές νὰν τὸ πουλάη ;

— Δὲν ξέρω, ἀφεντικό.

— Γιὰ μάθε καὶ πές μου.

Τὴν ἄλλη μέρα πολλοὶ ἐπῆγαν στοῦ Γονατᾶ νὰ μάθουν ποιὸς ἦτανε ὁ πλοῦσιος ξένος. Ὁ γέρο-ἐργολάβος καθότανε σὲ μιὰ πολυθρόνα καὶ ζέσταινε τὸ αἷμα του στὸν ἥλιο.

— Μπαίνω, τοὺς λέει ἀφοῦ ἔδηξε, στῆ μεγάλη σάλα τοῦ ξενοδοχείου καὶ τότε βλέπω σκυμμένο σ' ἓνα τραπέζι γεμᾶτο χαρτιά καὶ βιβλία, ὅλα μὲ σχέδια γιὰ σπίτια. Θυμᾶται κανένας ἀπὸ σὰς τὸν Κωνσταντῆ τὸν Ἀστράχη, ποῦ εἶχε ὁ πατέρας του τ' ἀμπέλια στὸν ἀπάνω κάμφο ; Αὐτόνε ποῦ εἶχε ξενητευτῆ στὴν Αὐστραλία καὶ λέγανε πῶς πέθανε ; Αὐτόνε ποῦ εἶχε ἀπὸ μικρὸς μανία μὲ τὰ σπίτια ; Ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά μου κλαίγοντας.

— Θὰν τὸ κάνω, Βασίλη, μοῦ λέει· τελείωσαν πεῖνὰ τὰ φέματα ἦρθε ἡ ὥρα του. Γι' αὐτὸ τὸ σπίτι ξενητεύτηκα, πάλεψα μὲ ἀνθρώπους καὶ μὲ θεριά, ἐκεῖ κάτω, μιὰ ζωὴ δολάκερη, ποῦ δὲν ἐχάρηκα οὔτε στιγμὴ. Κοιμήθηκα στὸ δρόμο σὰν τὸ σκυλί, ἔμεινα νηστικός πολλὰς ἡμέρες, ἔβρεξα τὸ ψωμί μου μὲ δάκρυ πολλὰ χρόνια, μὲ περιφρόνησαν, μ' ἐχθρεύτηκαν, μὲ κατάρτεξαν καὶ μοναχὰ μὲ τὴν ἐλπίδα ἔζησα. Ἐλα, κύτταξε ὁδῶ, εἶπε καὶ μὲ τράβηξε στὸ τραπέζι μὲ τὰ σχέδια. Κύτταξε παράθυρα, πόρτες, μπαλκόνια, κήπους, συντριβάνια, κιόσκια, ταρατσες, ὅ,τι μπορεῖ νὰ πεθυμήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Νὰ, ἓνα τέτοιο, ἓνα τέτοιο θὰ κτίσω ἀπάνω στὸ Ἀνεμοδοῦρι ! Σ' αὐτὸ ὁδῶ τὸ σχέδιο θὰ προσθέσω καὶ τις ἀπ' ὅλα τᾶλλα κι' ἔτσι ἀπὸ τὸ δικό μου δὲ θὰ λείπη τίποτα. Θὰ ὑπογράψω αὔριο τὸ συμβόλαιον γιὰ τὸ οἰκόπεδο, θὰ φέρω μαστόρους, μηχανικούς καὶ μάρμαρο ἀπὸ τὴν

Ἀθήνα, θὰν τὸ σηκώσω σὲ λίγους μῆνες καὶ θὰ ξαπλωθῶ νᾶρχεται ὁ ἀέρας ἀπὸ τῆ θάλασσα νὰ μὲ δροσίξῃ...

Μὲ κράτησε νὰ φᾶμε, μοῦπε πῶς ἅμα βάλῃ μπρὸς τὴν οἰκοδομή, πρέπει νὰ παραστέκω κι' ἐγώ, μοῦδειξε πέντε τομάρια ποῦφερε ἀπὸ τὴν Αὐστραλία καὶ τὰ μεσάνυχτα τὸν ἄφησα νὰ κοιμηθῇ, γιατί δὲν μποροῦσε πειὰ νὰ μιλήσῃ ἀπὸ τὴν κούραση.

* *

Μῆνες δλάκερους ἔφερνε ὁ σιδηρόδρομος τὰ μάρμαρα, καὶ τὰ κάρρα τὰ κουβαλοῦσαν νύχτα - μέρα στὸ Ἀνεμοδοῦρι. Καὶ ὅσοι βλέπανε τὸ σπίτι νὰ ὑψώνεται σιγὰ - σιγὰ, λέγανε πῶς θὰ γίνῃ ψηλότερο ἀπὸ τοῦ βασιληᾶ τὸ παλάτι, καὶ μάλιστα ψηλότερο κι' ἀπὸ τῶν ἄλλων βασιληάδων.

Σὰν ἦρθε ὁ καιρὸς νὰ ρίξουνε τὴ σκεπὴ καὶ νὰ γιορτάσουν ὅπως εἶνε συνήθεια, ὅλος ὁ κόσμος μαζεύτηκε νὰ ἰδῇ. Ὁ θεῖος μου ὁ Κωστής ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα ἦτανε ἄρρωστος μὲ πυρετό. Τὸν παραστέκαμε στὸ κρεβάτι τοῦ ἐμεῖς, ποῦ εἴχαμε φτάσει ἐπίτηδες ἀπὸ τὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ εἵμαστε στὴ γιορτὴ καὶ νὰν τόνε κολακέψουμε, ὅπως ἦτανε ἰδέα τῆς μητέρας μου. Ἀκόμα θυμᾶμαι τὸ στεγνωμένο κεφάλι του, ποῦ ἔτρεμε ἀπάνω στὸ μαξιλάρι καὶ τὰ φλογισμένα μάτια ποῦ ἔβλεπαν κατὰ τὸ ταβάνι. Τὸ χέρι του, ξερακιανὸ μὲ τὰ δάχτυλα μυτερά, περπατοῦσε ἀπάνω στὸ σεντόνι σὰν καθουρομάννα. Μὲ κανέναν τρόπο δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ πῶς δὲν πρέπει νὰ πάῃ στὰ ἐγκαινία τῆς σκεπῆς. Τὸν ἐντύσαμε λοιπὸν βαρειά, τοῦ φορέσαμε τὴ γοῦνα, ποῦ εἶχε φέρει ἀπὸ τὰ ξένα, καὶ δὲν τὸν ἀφήσαμε νὰ βγῇ ἀπὸ τὴν καρότσα, ὅταν ἐφθάσαμε στὸ Ἀνεμοδοῦρι. Μαντύλια μεταξωτὰ κυμάτιζαν στὴ σκεπὴ, ὁ παπᾶς ἔψελνε ἀγιασμό, πλήθος ἄνθρωποι μπήκανε στὸ σπίτι νὰ ἰδοῦν τὴ διαίρεση, κ' ἐκεῖνος βογκοῦσε μέσα στ' ἄμαξι.

Ὅταν τελείωσε τὸ σπίτι, παράγγειλε στὴν Ἀθήνα τὰ καλύτερα ἐπιπλα, καναπέδες, πολυθρόνες, μπουφές, τραπέζια, κρεβάτια, χαλιά, μπερντέδες, τ' ἀκριβώτερα βάζα, τὰ ὠραιότερα σερβίτσα, δίσκους, ἀσημικὰ τῆς τραπεζαρίας καὶ ὅ,τι ἄλλο. Ὑστερα τὰ σπανιότερα λουλούδια γιὰ τὸ περιβόλι, τὰ πειὸ καλὰ δέντρα, μιὰ καινούργια βιτώρια, δύο ἄτια τῆς ἀραπιᾶς, πλούσια χάμουρα κι' ἕναν τοῦρκο σεῖξ ἀπὸ τὴ Σμύρνη. Στὸ τρίτο πάτωμα, τὸ ἀπάνω, φρόντισε νὰ στολίσῃ καλύτερα μιὰ μεγάλη κάμαρα μὲ τὰ παράθυρα πρὸς τὴ θάλασσα. Τὴν ἔστρωσε μὲ περσικὸ χαλί, καὶ σὲ κάθε παράθυρο κοντὰ ἔβαλε ἀπὸ μιὰ ψάθινη πολυθρόνα, ἔμπροστὰ σὲ κάθε πολυθρόνα ἔπλωσε ἀπὸ ἕνα τομάρι τίγρης. Στους τοίχους κρέμασε ὥραιες εἰκόνες ποῦ παρᾶσταναν ἄνοιξη μὲ λουλούδια, θάλασσα μὲ καράδια, λειβάδι μὲ πρόβατα, κάμπο μὲ θημιωνιές καὶ ἄλλα τέτοια. Ἔλεγε μὲ τὸ νοῦ του:

— Ἐδῶ θὰ ξαπλώνομαι, θὰ βλέπω τὴ θάλασσα καὶ θὰ ξαποσταίνω.

Ὅταν ἐτοιμάστηκαν ὅλα, ἔδωσε μιὰ μεγάλη γιορτὴ. Προσκάλεσε ὅλους τοὺς συγγενεῖς, ὅλους τοὺς σπουδαίους τῆς ἐπαρχίας καὶ ἄλλους πολλούς. Τοὺς γύρισε νὰ ἰδοῦνε τὸν κῆπο, τὸ σταῦλο, τῆς

ἀποθήκες καὶ τὰ τρία πατώματα. Σὺν ἑφτασαν στὴν κάμαρῃ μὲ τῆς εἰκόνες καὶ τὰ τομάρια, τοὺς εἶπε:

— Ἐδῶ θὰ ξαπλώνομαι, θὰ βλέπω τὴ θάλασσα καὶ θὰ ξαποσταίνω.

Τὸ βράδυ στὴ μεγάλη τραπεζαρία εἶχε πλούσιο δεῖπνο. Ἀπάνω στὰ ὀρεχτικά ἔγινε μεγάλη φασαρία στὴν αὐλὴ καὶ ὁ ὑπερέτης εἶπε στ' αὐτὶ τοῦ θεοῦ μου τοῦ Κωστή, πῶς ἀπὸ τὴν πίσω πόρτα εἶχε μπῆ κόσμος πολὺς καὶ ἤθελε νὰ ἰδῇ. Ἐκεῖνος ἔχαμογέλασε καὶ ἀπάντησε δυνατὰ:

— Πρέπει νὰ ᾔνε κανέναν σκληρὸς ἄνθρωπος, γιὰ νὰ μὴν ἀφήσῃ τὸν κόσμον νὰ καμαρώσῃ ἓνα τέτοιο παλάτι. Ἀπὸ αὐριο καλῶς νᾶρθῃ ὁποῖος θέλει, νὰν τὸ σεριανίσῃ.

Ἡ μητέρα μου κατέδασε τὰ μούτρα τῆς δύο πῆχες. Ὁ κύριος εἰρηνοδίκης ὅμως ἔπρε εἰς ὑγείαν του καὶ ἀπόδειξε μὲ πολλὰ λόγια πῶς ἓνας τέτοιος ἄνθρωπος εἶνε ὁ καλύτερος τῆς ἐπαρχίας. Ἀξάφνα στὸ τέλος τὰ σάστισε, γιὰτὶ ὁ θεὸς μου ὁ Κωστής, καθὼς καθότανε στὴν καρέκλα, μὲ μιᾶς ἐχλώμιασε σὺν πεθαμμένος, ἔρριξε τὸ κεφάλι: πίσω καὶ ὅλοι τρέξαν, ἄλλος γιὰ κολόνια καὶ ἄλλος νὰν τοῦ κἀνῃ ἄερα. Δὲν εἴτανε τίποτα, μιὰ μικρὴ λιποθυμία. Τὸν ἔβαλαν στὸ κρεβδᾶτι του καὶ ἡ γιορτὴ ἐτελείωσε. Τὴν ἄλλη μέρα, πρωτ-πρωτ, πολλοὶ ἑφτασαν ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ ζητούσανε νὰ ἰδοῦνε τὸ σπίτι. Ἡ μητέρα μου ἤθελε αὐτὴ νὰν τοὺς δεχτῇ, γιὰ νὰ μὴν κουράζεται ὁ θεὸς· ἐκεῖνος ὅμως δὲ τὴν ἄφησε.

Σηκώθηκε τρεμουλιαχτός, κατέβηκε γελαστός, τοὺς πῆρε, τοὺς σεριάνισε παντοῦ καὶ σὺν ἑφτασαν στὴν κάμαρῃ μὲ τῆς εἰκόνες καὶ τὰ τομάρια, τοὺς εἶπε λαχανιασμένος:

— Ἐδῶ θὰ ξαπλώνομαι, θὰ βλέπω τὴ θάλασσα καὶ θὰ ξαποσταίνω.

Οἱ ἄνθρωποι ἔφυγαν θαμπωμένοι ἀπὸ τὰ ὅσα εἶδανε, τ' ἀνιστορήσανε σὲ ἄλλους, ἐκεῖνοι πάλι πῆγαιναν μὲ τὴ σειρὰ τους, βλέπανε, σαστίζανε, κατέβαιναν στὴν πόλιν, λέγανε τὰ ὅσα εἶδανε σὲ ἄλλους, κι' ἔτσι ἀπὸ τὸ πρωτὸ ὥς τὸ βράδυ ὁ θεὸς μου ὁ Κωστής ἔδειχνε τὸ σπίτι, ἀνεβοκατέβαινε τῆς σκάλες καὶ σὺν ἔφθανε στὴν κάμαρῃ μὲ τῆς εἰκόνες καὶ τὰ τομάρια, ἔλεγε βραχνιασμένος:

— Ἐδῶ θὰ ξαπλώνομαι, θὰ βλέπω τὴ θάλασσα καὶ θὰ ξαποσταίνω.

Καμμιά φορὰ τὴ νύχτα ἔπεφτε μὲ πυρετό. Τέλος ὁ γιατρός εἶπε στὴ μητέρα μου, πῶς ἂν τὸν ἀφήσουμε νὰ κἀνῃ αὐτὸ ποῦ ἔκανε,μποροῦσε καμμιά ὥρα νὰ σδύσῃ σὺν τὸ κερί, γέρος ἄνθρωπος. Αὐτὸς ὅμως, ἅμα τοῦ τῶλεγε, θύμωνε, γκρίνιαζε καὶ πνιγότανε στὸ βῆχα.

Ἐνα πρωτὸ ποῦ εἴτανε πειὰ ἐλσεινός, ἦρθανε τρεῖς ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ χτύπησαν τὴν πόρτα.

— Ὅχι, δὲ θὰ πᾶς, δὲν εἶσαι σὲ κατάστασιν νὰ δεχτῇς κανέναν, ὅποιος κι' ἂν εἶνε· τοῦ εἶπε μὲ καλὸν τρόπο ἡ μητέρα.

Αὐτὸς τίποτα. Καθὼς πετάχτηκε ἀπὸ τὸ κρεβδᾶτι, πῆγε νὰ σωριαστῇ.

— Τὰ βλέπεις; Δὲν μπορεῖς.

— Ὅχι, ὄχι, ποῦ νὰ πάρῃ ὁ διάλογος! Θέλετε νὰ μὲ πεθάνετε

πρὶν τῆς ὥρας μου ; Βλέπετε πῶς μπορῶ . . . δὲ στέκομαι καλὰ στὰ πόδια μου ; Ξεστραβωθῆτε λοιπόν ! Δὲ βλέπετε πῶς ντύνομαι μονάχος μου ;

Ντύθηκε, φόρεσε τὴ γοῦνα καὶ κατέβηκε τρικλίζοντας. Χαιρέτησε τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς πῆρε, τοὺς γύρισε στὸν κῆπο, στὸ σταῦλο, στῆς ἀποθήκες, τοὺς ἀνέβασε στὸ πρῶτο πάτωμα, ὕστερα στὸ δεύτερο. Καθὼς ἀνέβαινε ὁμῶς γιὰ τὸ τρίτο, παραπάτησε σ' ἓνα σκαλί καὶ πῆγε νὰ γκρεμιστῇ. Ἡ μητέρα του, ποῦ τὸν ἀκολουθοῦσε, θέλησε νὰν τὸν βαστήξῃ. Ἐκεῖνος ὁμῶς πεισμωνμένος τῆς ἔδωσε μιὰ στὸ χέρι. Πιάστηκε ἀπὸ τὰ κάγκελα τῆς σκάλας κι' ἐξακολούθησε ν' ἀνεβαίνει μὲ κόπο. Σὰν ἔφτασε στὴν κάμαρη μὲ τῆς εἰκόνες καὶ τὰ τομάρια, εἶχε φυτρώσῃ στὴ φιλὰκρά του φιλὸς ἰδρῶτας. Στηρίχτηκε στὸν τοῖχο γιὰ νὰ μὴν πέσῃ, καὶ μὲ φωνὴ ἀλλαγμένη εἶπε :
— Ἐδῶ θὰ ξαπλώνομαι, θὰ βλέπω τὴ θάλασσα καὶ θὰ ξαποσταίνω.

Δὲν ἐπρόφτασε καλὰ - καλὰ νὰ τελειώσῃ καὶ σωριάστηκε στὸ πάτωμα. Σ' αὐτὴ τὴν κάμαρη τὸν εἶδα τὴν ἄλλῃ μέρα τὸ πρωτὶ μὲ μαῦρα βούχα καὶ σκουφάκι μέσα στὴν κάσσα του. Τὴν περιουσία τὴν ἄφησε στὸ Δῆμο καὶ τὸν ἔβγαλαν μὲ μουσική.

[Ἰούλιος τοῦ 1911]

ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

Βούλγαρος ἱερεὺς εἰς τὴν Μακεδονίαν

— Εὐχὴν ὑμῖν, τέκνα μου ! Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους ! . .